

සංවික්ත සත්තබල සූත්‍රය

(අං.නි.4, බු.ජ.ත්‍රි. 280 පිට)

ජීවිතයට ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය උදකරලන බලයන් හතක් පිළිබඳව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙම සූත්‍රයෙන් කරුණු පැහැදිලි කරති. මෙම ශක්තීන් දියුණු වූ පමණට තම චිත්ත සන්තාගත ලෝභාදී අකුසල විතර්ක දුරු වී සිත පවිත්‍රත්වයට පත් වේ. ඒ අතර කුසල විතර්ක ශක්තිමත් ව සියලු දුක් දෙමිනස් අබියස අකම්පිත ව සිටීමේ ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය ක්‍රමයෙන් උද වේ.

සන්තිමානි භික්ඛවෙ, බලානි. කතමානි සන්ත.

සද්ධාබලං, චිරියබලං, හිරිබලං, ඔත්තප්පබලං, සතිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ සත්තබලානි.

මෙම සූත්‍රයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන බල හත නම්,

1. ශ්‍රද්ධා බලය
2. චිරිය බලය
3. හිරි බලය
4. ඔත්තප්ප බලය
5. සති බලය
6. සමාධි බලය
7. පඤ්ඤ බලය

අප ජීවිතයේ ඇති කර ගන්නා ආර්ථික, සාමාජීය, ශාරීරික හා වෘත්තීයමය ශක්තීන් වියපත් වීමත් සමඟ ක්‍රමයෙන් හිතභාවයට පත් වේ. ඇතැම් විට අන් අයට ඒවා විනාශ කිරීමට ද හැකියාව පවතී. මරණින් පසු ඒවා අහිමි වේ. එහෙත් බුදුරදුන් දේශනා කරන ඉහත සඳහන් ශ්‍රද්ධාදී බලයන්හි පවත්නා සුවිශේෂත්වය නම් ඒවා කිසිවෙකුටත් පැහැර ගත නොහැකි අතර වියපත් වීමේ දී ඒවා විනාශයට ද පත් නොවීමයි. තව ද ඒවා තම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය සමඟ එක් ව මරණින් මතු ද යහපත පිණිස පවතී. අවසානයෙහි නිර්වාණාවබෝධයේ දී එම බල ධර්මයන් ඉන්ද්‍රිය හා බොජ්ඣංග ධර්ම බවට පත්ව උපකාරවත් වේ.

ජීවිතයේ සැබෑ සතුට සැනසුම උද කරලන බලයන් හතක් පිළිබඳ දැක්වෙන මෙම සූත්‍රය අංගුත්තර නිකායෙහි සත්තක නිපාතයෙහි ඇතුළත් වන්නකි. මෙම බලයන් ආර්ය ධන වශයෙන් ද තවත් තැනෙක දක්වා තිබේ. බලයකින් නැතහොත් ධනයකින් අප ප්‍රධාන වශයෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ ජීවිතයේ දුක් කම්කටොලු දුරුවා සතුට සැනසුම අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමයි. එකී අභිලාශය ඇතිව අප ජීවිතය තුළ මිලමුදල්, ඉඩම්කඩම්, ගේදෙර, දුදරුවන්, අධ්‍යාපනය, රැකිරක්ෂා, රූප සම්පත්තිය, කායික නිරෝගීබව, කීර්තිය යනාදිය ගොඩනගා ගැනීමට අඛණ්ඩ උත්සාහයක නිරත වන්නෙමු. ඒ සඳහා තම කාලය, ශ්‍රමය, බුද්ධිය උපරිම ලෙස කැප කරන්නෙමු. මෙම ධනයන් අප ජීවිතය සඵල කර ගැනීම සඳහා කිසියම් පමණකට උපකාරී වේ. එබැවින් එම ධනයන් අත්පී සුඛ වශයෙන් බුදුදහමින් අගය කොට තිබේ. මෙම ධනයන් ධාවර නිධාන, ජංගම නිධාන, අංගසම නිධාන වශයෙන් ද දක්වා ඇත. එම ධනය දහැමිව උපයන ලෙස බුදුදහමින් අනුශාසනා කර තිබේ. මෙලෙස උපයන ධනය කලකදී සැපත සම්පත උදකර දෙන අතර තවත් කලකදී ඒවා ම දුක - විපත පිණිස ද හේතු වේ. ඒ අතර ඒවා ඕනෑම මොහොතක විනාශ වීමට හෝ තමාට අහිමි වීමට ද පුළුවන. මරණින් මතු ඒවා නිසැකවම තමාට අහිමි වේ. භෞතික වශයෙන් ගොඩනගා ගන්නා ධනයේ පවත්නා මෙම යථාර්ථය අප නුවණින් සිහි කළ යුතුව පවතී. එමගින් වඩාත් ම අර්ථවත්, දිගුකාලීන ධනයන් අප ජීවිතය තුළ රැස් කර ගැනීමට උත්සුක වනු ඇත.

ඉහත සඳහන් ශ්‍රද්ධාදී බලයන්හි පවත්නා විශේෂත්වය නම් ඒවා කිසි කලෙකත් දුක, වේදනාව පිණිස නොපවතින අතර එමගින් ලැබෙන මානසික තෘප්තිය කිසි කලෙකත් අඩු නොවී එය ක්‍රමයෙන් වැඩි වෙමින් පැවතීමයි. ජීවත් වන කාලයෙහි දී ඒවා සතුට සැනසුම පිණිස හේතු වෙනවා පමණක් නොව මරණින් මතු අනුගාමික නිධාන වශයෙන් ඒවා තමා පිටුපස සෙවණැල්ලක් මෙන් ගමන් කරමින් සසර දී

සැප සතුට යහපත උද කර දේ. මෙම බලයන් තම මනස, සිත අලංකාර කරන අතර තම ආධ්‍යාත්මික පෞරුෂය ශක්තිමත් ද කෙරේ. එය සැබෑ සතුට ලැබෙන මාවත වශයෙන් දැක්වේ.

මෙබඳු තත්වයක් මත මහා කාරුණාවෙන් හා මහා ප්‍රඥාවෙන් හෙබි භාග්‍යවත් බුදු රජාණන් වහන්සේ සැබෑ බලයන් නැතහොත් ධනයන් කුමක්දැයි අපට පැහැදිලි කර දේ. ඒ අනුව උන් වහන්සේ බල හතක් මෙහිලා ඉදිරිපත් කරති. එනම්

1. ශ්‍රද්ධාව බලය

ශ්‍රද්ධාව යනු බුද්ධ, ධර්ම, සංඝ යන තෙරුවන කෙරෙහි පවත්නා පැහැදීමයි, ප්‍රසන්න සහගත හැඟීමයි, විශ්වාසයයි මෙය බලයක් වන්නේ බුදුරදුන්ගේ අවබෝධය, ධර්මයෙන් ස්වාක්ඛාතාදී ලක්ෂණ, ආර්ය මහාසංඝ රත්නයේ සුපටිපන්නාදි සහගුණ සිතන මොහොතක් පාසා සිතෙහි අපමණ සතුටක් සොම්නසක් ප්‍රබෝධයක් හට ගැනීමයි. එමගින් තම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය දියුණු වේ.

ශ්‍රද්ධාව විවිධ කරුණු මත ඇති වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ රූපය දකීමෙන්, ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් දැකීමෙන්, කවි බණක් ඇසීමෙන්, ධර්ම දේශනයක් ශ්‍රවණය කිරීම ආදී වශයෙන් විවිධ හේතු මත තෙරුවන කෙරෙහි ප්‍රසාදය හටගනී. මේ අතර වඩාත් වැදගත් වන්නේ තථාගත ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමෙන් ඇතිවන ප්‍රසාදයයි. යම් දේශනයක් තථාගත ශ්‍රී සද්ධර්මය වන්නේ එය සත්‍යය සම්මිශ්‍රිත (සවිචානුසන්ධි) දේශනයක් වුවහොත් පමණි. එනම් දුකෙහි හටගැනීම නිරුද්ධවීම පිළිබඳ මග දක්වෙන චතුරාර්ය සත්‍යය සටිත ධර්මයක් විය යුතු ය. එබඳු ධර්මයක් ඇසූ විට ශාස්තෘ ගෞරවය ඇති වේ.

යො ධම්මං පස්සති සො මං පස්සති, යො මං පස්සති සො ධම්මං පස්සති.

යනුවෙන් යමෙක් ධර්මය දකී ද ඔහු මා දකියි. යමෙක් මා දකියි ද ඔහු ධර්මය දකියි, යනුවෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළේ එබැවිනි.

මෙහිලා වඩාත් වැදගත් වන්නේ දුක හා දුක්ඛ සත්‍යය අතර වෙනස හඳුනා ගැනීමයි. දුක යනු ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, අප්‍රියයන් හා එක්වීම, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම ආදී වශයෙන් දැක්වෙන සාමාන්‍ය ලෝකය තුළ පෙනෙන කරදර සම්බාධකයි. එය සාමාන්‍ය ලෝකයාට ද වටහා ගත හැක්කකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ගිහිගෙයින් නික්මීමට කලින් මෙම දුක වටහා ගෙන තිබුණි. *පුබ්බේ අනනුස්සුනෙසු ධම්මෙසු* යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි උන්වහන්සේට ලැබුණු පෙර නොතිබුණ අවබෝධය නම් *‘සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදනස්කන්ධා’* යනුවෙන් දැක්වෙන දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යයයි. එනම් ඇස, කණ ආදී ආයතන ඔස්සේ රූප, ශබ්දදිය සම්බන්ධ වීමේ දී බාහිර ද්‍රව්‍ය, පුද්ගලයන් වශයෙන් හමුවන ස්වභාවයයි. ඇස ආදී කිසියම් ආයතනයකට රූපාදි අරමුණු පතිත වීමේ දී තමා අද්දකින්තේ බාහිර ඇති දෙයක් ය යනුවෙන් අවිද්‍යා සහගතව බාහිර යමක් ඇතැයි ගත හොත් ඒ සමග ම පඤ්චුපාදනස්කන්ධය හටගත්තේ ජරා, මරණාදී දුක ද තුරුළු කර ගත්තේ වේ. එසේ නම් මෙකී දුකින් නිදහස් විය හැක්කේ බාහිර ද්‍රව්‍ය හෝ පුද්ගලයන් මුණ නොගැසෙන දර්ශනයක් තුළින් පමණි. ඒ සඳහා පටිච්ච සමුප්පාද සංඛ්‍යාත දුකෙහි හටගැනීම හා නිරෝධය පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගත යුතුව පවතී. එනම් අපට කිසියම් අද්දකීමක් ලැබෙන්නේ තමාගේ සන්තානගත අවිද්‍යා, කර්ම, තෘෂ්ණා, හටගැනීමේ ස්වභාවය නොදැනීම ආදී හේතු සහිතව ඇස, රූපය, වක්ඛු විඤ්ඤණ ආදී හේතු එක් වීමෙනි. එම අද්දකීම හේතු ඇති විට හටගෙන (*අස්මිං සති ඉදං හොති*) හේතු නිරුද්ධවීමෙන් ඊළඟ සිතට බලපෑම් සිදු කර එතැන ම නිරුද්ධ වේ (*අස්මිං අසති ඉදං න හොති*). හේතු ඉපදීමෙන් ඇතිවන (*ඉමස්ස උප්පාද ඉදං උප්පජ්ජති*) මෙම අද්දකීම හේතු නිරුද්ධවීමෙන් නිරෝධයට (*ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති*) පත් වේ. හේතු ඇති වීමෙන් යමක් හටගනී ද එය හේතු නිරුද්ධවීමෙන් නිරුද්ධ වේ යැයි දක්වා ඇත්තේ ද මෙම යථාර්ථයයි (*යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං නං නිරොධධම්මං*). පටිච්චසමුප්පාදය පිළිබඳ මෙම අවබෝධයත් සමග තථාගත ධර්මය පිළිබඳ අවබෝධය ලැබෙන අතර ඒ සමග ශාස්තෘ ගෞරවය ද ඇති වේ.

යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති,

යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති.

බුද්ධ, ධර්ම, සංඝ යන තෙරුවන වෙත පැහැදීම ඇතිවීමේ දී මුලින් එක් රුවනක් කෙරෙහි ප්‍රසාදය හටගෙන ක්‍රමයෙන් සෙසු දෙරුවන වෙත ද ප්‍රසාදය පැතිර යාම ස්වභාවයයි. එනම් ඇතැමෙක් මුලින්

බුදුරදුන් කෙරෙහි ප්‍රසාදය ඇති කර ගෙන පසුව ධර්මය අසා ඒ ඔස්සේ සංඝ රත්නය වෙත ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගනිති. අංගුලිමාල, බාහිය දරුවීරිය වැන්නවුන් මෙබඳු ය. පුක්කුසාති රජ වැනි තවත් සමහරෙක් මූලින් ධර්මය අසා පසුව ශාස්තෘ ගෞරවය ඇති වී ඉන්පසු සංඝ රත්නය වෙත පහදිති. ඇතැමෙක් මූලින් සංඝ රත්නය දක ප්‍රසාදය ඇති වී ඉන්පසු ධර්මය අසා අනතුරුව ශාස්තෘ ගෞරවය ඇති කර ගනිති. උපතිස්ස (සාරිපුත්ත මාහිමි) පරිබ්‍රාජකතුමා මෙනි. මෙලෙස එක් රත්නයක් කෙරෙහි හටගන්නා ප්‍රසාදය සෙසු රත්නයන් හඳුනා ගැනීමටත් ප්‍රසාදය දියුණු කර ගැනීමටත් ඉවහල් වේ. මෙහි විශේෂ කරුණක් නම් වඩාත් ප්‍රසාදය හටගන්නේ ධර්ම ශ්‍රවණය කොට දුකෙහි හටගැනීම හා නිරෝධය පිළිබඳ අවබෝධයෙනි. එලෙස ඇති කර ගන්නා ශ්‍රද්ධාව වඩාත් තීව්‍ර වන අතර ධර්මයේ පවත්නා ස්වක්ඛාතා, සන්දිවිධික, ආකාලික ආදී ගුණ වැටහීමත් සමඟ ධර්ම මාර්ගය ඉදිරිය කරා වේගවත් ව යා යුතු බවට දැඩි විරියයක් හටගනී. එම විරියය තම සිරුරෙහි සම්, මස්, නහර, ඇට, ඇටමිදුළු කරා විනිවිද යාමට තරම් ප්‍රබලව වේ.

2. විරිය බලය

විරිය යනු අකුසල විතර්ක යටපත් කිරීමටත් කුසල විතර්ක දියුණු කරලීමටත් ඇති හැකියාවයි. අප ජීවිතයේ කෙතෙක් දුරට සතුටින් සිටිනවා ද දුකින් නිදහස් ව සිටිනවා ද යන්න තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ කෙතෙක් දුරට ලෝභාදී අකුසල විතර්ක දුරු කර ඇත්ත යන කරුණයි. සිතෙහි මානසික සහනය පැහැර ගන්නා සිතෙහි තැන්පත් බව නැති කරන ප්‍රධාන අකුසල මූල තුනකි. එනම් ලෝභ, දෝස හා මෝහයි. අපට සිටින සැබෑ සතුරන් වන්නේ දුර සිටින්නවුන් නොව අප සිතෙහි ම පවත්නා මෙම අකුසල විතර්කයි. එබැවින් සැබෑ ලෙස ජීවිතය ජය ගැනීම යනු බාහිර දෑ ජය ගැනීම නොව තම සිතෙහි ම පවත්නා මෙම අකුසල විතර්ක පරාජය කිරීමයි.

විරිය කොටස් හතරක් යටතේ විස්තර කර තිබේ. එනම්,

- 1. නූපන් අකුසල් නොඉපිදවීමට ඇති විරිය
  - 2. උපන් අකුසල් දුරැලීමට ඇති විරිය
  - 3. නූපන් කුසල් උපදවාලීමට ඇති විරිය
  - 4. උපන් කුසල් වැඩිදියුණු කරලීමට ඇති විරිය
- වගයෙනි.

3. හිරි බලය

හිරි යනු පාපයට ඇති ලැජ්ජාවයි. තෙරුවන කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව හා අකුසල දුරුකිරීමේ විරිය ඇති විට කායාදි ද්වාරත්‍රයෙන් අකුසලයක් සිදුවීමේ දී ඒ කෙරෙහි ලැජ්ජාවට පත් වේ. මෙම ගුණය හේතුවෙන් තමා අතින් වරදක් සිදු වීමට පෙර ම එයින් වෙන් වීමේ උනන්දුවක් හටගනී. ඇතැම් විට තමා අතින් වරදක් වුව ද එය වහා නිවැරදි කර ගැනීමටත් ආයති සංවරයෙහි පිහිටා නැවත එබඳු වරදක් තමා අතින් සිදු නොවීමට අධිෂ්ඨාන කර ගනී.

4. ඔත්තප්ප බලය

ඔත්තප්ප යනු පව් කිරීමට ඇති බියයි. තමා අතින් කිසියම් වරදක් / අකුසලයක් සිදු වීමේ දී ඊට බියක් ඇති කර ගැනීම මෙම ගුණාංගයේ ලක්ෂණයයි. තම සිත තමාට දෝෂාරෝපණය කරයි යන බිය (අත්තානුවාදහය) නිසා හෝ අන් අය තමාට දෝෂාරෝපණය කරත් යන බිය (පරායනුවාදහය) නිසා හෝ දඬුවමට ඇති බිය (දණ්ඩහය) නිසා හෝ දුගතිගාමී වීමේ බිය (දුග්ගතිහය) නිසා හෝ මෙලෙස ශික්ෂණයට පත් වේ. පව් කිරීමට බිය හා ලැජ්ජාව (හිරිඔත්තප්ප) යන ගුණාංග දෙක ලෝක පාලක ධර්ම වශයෙන් සඳහන් වේ. ලෝකය මෙලෙස සද්වාරවත්ව පාලනය වන්නේ මෙකී ගුණාංග දෙක හේතුවෙනි.

5. සති බලය

සතිය යනු තම කය හා සිත පිළිබඳ අවධානයයි, සතිමත්බවයි. සවිස්තරාත්මකව ගත හොත් කාය, වේදනා, චිත්ත, ධම්ම යන ස්ථාන සතරෙහි සිතිය පවත්වා ගැනීමයි. බුදුදහමේ කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීම වන්නේ සතර සතිපට්ඨානයයි. මෙය බුදුදහමේ හදවත වශයෙන් ද සඳහන් වේ. සත්ත්වයන්ගේ චිත්ත පාරිශුද්ධත්වය (සත්තානං විසුද්ධියා), ශෝක පරිද්වයන්ගේ ඉක්මවීම (සොකපරිද්දවානං සමතික්ඛමාය), දුක්

දෙමනස් අවසන්කිරීම (දුක්බද්ධතාසංහානං අත්ථංගමාය) හා ඥාණය ලබාගැනීම (ඥාණස්ස අධිගමාය), නිර්වාණය සාක්ෂාත් කර ගැනීම (නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය) සඳහා ඒකායන මාවත වශයෙන් බුදුදහමේ දැක්වෙන්නේ සතර සතිපට්ඨානාය වැඩීමයි. මෙහිලා නුදෙක් සිත වර්තමානය තුළ කාය, වේදනාදි ස්ථානයන්හි පවත්වා ගැනීම පමණක් නොව ඒවායෙහි සමුදය වය දැකීම ද නුවණින් සිහි කළ යුතු වේ. මෙම සතර සතිපට්ඨානාය වඩන විට අනෙක් සියලු බෝධිපාක්ෂික ධර්ම පුරණයට පත් ව විද්‍යා විමුක්තිය සාක්ෂාත් වන අයුරු බුදුහමේ පැහැදිලිව සඳහන් කර තිබේ.

6. සමාධි බලය

සමාධි යනු තම සිතෙහි එකඟ බවයි. එනම් සිත වර්තමානයෙහි පවත්වා ගනිමින් කිසියම් කුසල අරමුණක සිත භාවිත කිරීමයි. මෙෙත්‍රිය, මරණසති, ආනාපානසති, බුද්ධානුස්සති ආදි සමථ කමටහන් ඔස්සේ යළි යළිත් සිත භාවිත කිරීමෙන් සිතෙහි ඇති වන එකඟබව සමථ, සමාධි හෙවත් විත්තභාවනා යනුවෙන් බුදුදහමෙහි විස්තර කර තිබේ. මෙලෙස සිත එකඟ වූ පමණට කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ජීනමිද්ධ, උද්ධච්ච කුක්කුච්ඡ, විචිකිච්ඡා යන නිවරණ දුරු වී සිත පවිත්‍රත්වයට පත් වේ. වතුරාර්ය සත්‍යාවබෝධය පිළිබඳ සුතමය ඥාණය සහිතව මෙලෙස සිත එකඟ කළ ශ්‍රාවකයාට සිත සමාධිමත් වීමත් සමඟ තමා කලින් අසා තිබූ දුකෙහි හටගැනීම නිරෝධය පිළිබඳ යථාර්ථය සාක්ෂාත් ව අනිත්‍යාදි ත්‍රිලක්ෂණ වඩාත් ප්‍රකට වේ. සමාධිමත් බව රූපාවචර සතර ධ්‍යාන දක්වා ම දියුණු කරන ආකාරය බුදුදහමෙහි විස්තර කර තිබේ. ඉන් ඔබ්බට අරූපාවචර ධ්‍යාන සතර ද බුදුදහමෙහි විස්තර කර ඇත. මෙලෙස සමාධිය වැඩීම ලෞකික වශයෙන් ඉහළ ම කුසලය වන අතර ලෝකෝත්තර වශයෙන් එය විදර්ශනාවට පදනම ද වනු ඇත.

රූපාවචර ධ්‍යාන සතර නම්,

- 1. විතක්ක විචාර පීති සුඛ එකග්ගතා සහිත පඨමඡ්ඣානාය
- 2. පීති සුඛ එකග්ගතා සහිත දුතියඡ්ඣානාය
- 3. සුඛ එකග්ගතා සහිත තතියඡ්ඣානාය
- 4. උපෙක්ඛා එකග්ගතා සහිත චතුසථඡ්ඣානාය

මීට අමතරව අරූපාවචර ධ්‍යාන සතර ද බුදුදහමෙහි විස්තර වේ. ඒවා නම්,

- 1. ආකාසානඤ්චායතනාය
- 2. විඤ්ඤාණඤ්චායතනාය
- 3. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනාය
- 4. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනාය

7. පඤ්ඤා බලය

ප්‍රඥා ධනය යනු සිත හා කය සම්බන්ධ සියලු අත්දැකීම්වල අනිත්‍යතාව නුවණින් මෙනෙහි කිරීමයි. එනම් කය, සිත හා සිතිවිලිවල හටගැනීම හා නිරුද්ධවීම පිළිබඳ දනුමින් යුතු පටිච්ච සමුප්පාදය පිළිබඳ අවබෝධයයි. ව්‍යග්ඝපඡ්ඡ සූත්‍රය වැනි තැන්හි උදයබ්බයගාමී පඤ්ඤා නමින් දක්වා ඇත්තේ ද ස්කන්ධ පංචකයේ සමුදය වය දක්නා මෙම නුවණයි. මෙලෙස හැම මොහොතක ම සිදුවන පංච උපාදනස්කන්ධයේ හටගැනීම හා නිරුද්ධවීම පිළිබඳ වැටහීම ලද පමණට ලෝකය කෙරෙහි ඇලීම දුරුවන අතර එමපණට ගැටීම ද දුරුවී දුකින් නිදහස්වීමේ අවකාශ සැලසේ. මෙම ප්‍රඥාව මිනිසාට මැණිකක් ලෙස සඳහන් ව තිබේ (පඤ්ඤා නරානං රතනං). මෙම ප්‍රඥාවෙන් තම මානසික පාරිශුද්ධිය ඇති කරයි (පඤ්ඤාය පරිසුඡ්ඣකානි). තම සිතෙහි හටගන්නා දුක් නමැති අඳුර දුරැලීමට මෙම ප්‍රඥාවට සම කළ හැකි ආලෝකයක් නොමැති (නන්ථි පඤ්ඤා සමා ආභා) බව දැක්වේ.

මෙම බල හතෙන් පොහොසත් වූ පමණට සිතෙහි පවත්නා දුක් කම්කටොළු දුරු වී වඩාත් සතුටින් ජීවත් වීමට අවස්ථාව උදවේ. ඊට හේතුව මෙම බලවලින් යුක්ත වූ පමණට තමාගේ සිතෙහි කුසල ශක්තිය ප්‍රබල වී තමාට කුසල ආනිසංස ලැබෙන අතර අතීත කර්ම ශක්ති වශයෙන් එළඹෙන අකුසල කර්ම ශක්තීන් දුර්වල කර ගැනීමට ද මෙමගින් හැකියාව ලැබේ. ඒ අතර අනිත්‍යතාව ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් ලෙඩවීම,

මහලුවීම, මරණය, ප්‍රිය විප්‍රයෝග යන ජීවිත අභියෝග හමුවෙහි නොසැලී සිටීමේ මානසික ශක්තිය ද ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වේ.

ඉහත දැක්වූ ශ්‍රද්ධාදී බල පිළිබඳව සිතෙන වාරයක් පාසා සිතෙහි අපමණ සතුටක් ජනිත වන අතර එම සතුට කිසිවෙකුට පැහැර ගැනීමට නොහැකි අතර තමා මහලු බවට පත් වෙත් ම එම සතුට ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වේ. බාහිර ලෝකය පිළිබඳව විශ්වාසය තබා රැස්කළ සියලු ධනය තමාට පාලනය කළ නොහැකි බැවින් තමා කැමැති ලෙස පවත්වා ගත නොහැකි අතර ශ්‍රද්ධාදී අනුගාමික නිධාන තමා කැමැති ලෙස පවත්වා ගනිමින් තමාගේ මෙලොව හා පරලොව සැබෑ අභිවෘද්ධිය සඳහා ඒවා යොදා ගැනීමේ හැකියාව ද පවතී. එබැවින් මෙම ධනයෙන් හැකිතාක් පොහොසත් වන ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට අනුශාසනා කරති. කිසිවෙකුටත් පැහැර ගත නොහැකි තමා අත නොහැර යන සැබෑ බලයන් වන මේවා උතුම් ම ධනය ද වන අතර එය ආර්ය උතුමන්ගේ වර්ණනාවට ලක් වී ඇති බැවින් ඒවා ආර්ය ධන නමින් ද අනුගාමික නිධාන වශයෙන් ද හැඳින්වේ.

සද්ධාබලං චිරියබලං හිරිමත්තජ්ජියං බලං,
සතිබලං ච සමාධි ච පඤ්ඤා වෙ සත්තමං බලං,
එතෙහි බලවා භික්ඛු සුඛං ජීවති පණ්ඩිතො.
(සද්ධාබල, චිරියබල, හිරිබල, මත්තජ්ජබල, සතිබල, සමාධිබල, පඤ්ඤාබල යනුවෙන් බල හතකි. මේ බල හතෙන් යුතු නුවණැති තැනැත්තා සුවසේ ජීවත් වෙයි.)

යොනියො විචිතෙ ධම්මං පඤ්ඤාථං විපස්සති,
පජ්ජොතස්සෙව නිබ්බානං විමොක්ඛො හොති වෙනසො'ති.
(ඔහු මනාසිහියෙන් සිව්සස් දහම් නුවණින් විදර්ශනා කරයි. පහතක් නිවුණ ලෙසින් සිතේ විමුක්තියට පත් වෙයි.)

පැසදිනාහි ලොස් ඇන්ජලිස් බෞද්ධ විහාරස්ථානයෙහි
ස්වාමීන් වහන්සේලා විසින් මෙහෙයවනු ලබන

ධර්ම චාරිකා වැඩසටහන

දයකත්වය

නිශාන්ත විරක්කොඨි මහත්මා, වරුණී විරක්කොඨි මහත්මිය සහ

දමිතු පුතා, අමා දියණිය යන දරුවන් විසිනි.

බු.ව. 2562 / ව්‍ය.ව. 2018 ජුනි මස 16 වන ශනි දින